

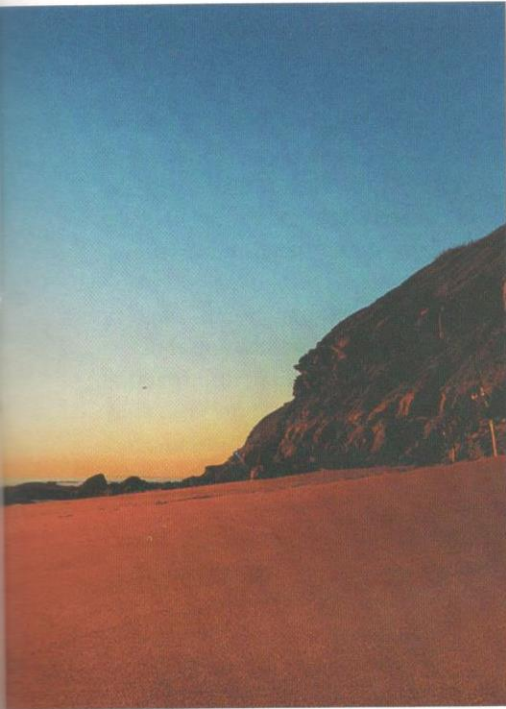

Dasar Inklusif OKU

MASYARAKAT yang penyayang, harmoni dan bersatu bermula dengan institusi pendidikan yang berteraskan nilai-nilai murni. Malaysia memiliki impian yang besar dalam membentuk sebuah sistem pendidikan yang mampu melahirkan insan yang berpegang teguh kepada nilai kasih sayang, kegembiraan dan hormat menghormati. Melalui nilai-nilai seperti ini, negara mampu membentuk sebuah budaya pendidikan inklusif dan tidak meminggirkan mana-mana golongan termasuk orang kelainan upaya (OKU).

Ummum mengetahui bahawa bermula tahun 2019, Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) telah melaksanakan Dasar Sifar Penolakan secara menyeluruh bagi Murid Berkeperluan Khas (MBK). Hal ini bagi memastikan tiada murid dalam kalangan OKU yang dinafikan hak mereka untuk memasuki alam persekolahan. Sebagai kesinambungan usaha tersebut, Dasar Inklusif OKU juga akan dilaksanakan dan diberikan keutamaan di semua institusi pendidikan tinggi bagi memastikan kemudahan dan sistem sokongan pendidikan yang berterusan dapat diberikan kepada pelajar OKU yang berjaya mendapat tempat di universiti awam dan swasta.

Menteri Pendidikan, Dr. Maszlee Malik, telah mengumumkan bahawa kesemua 20 buah universiti awam di seluruh negara wajib melaksanakan Dasar Inklusif OKU dan menubuhkan Unit Perkhidmatan OKU bermula sesi kemasukan pelajar 2019/2020. Ujarnya, dasar itu dilaksanakan bertujuan menghapuskan pengasingan

pelajar OKU daripada pelajar lain menerusi garis panduan yang dibangunkan KPM.

“Usaha ini juga dapat memastikan kemudahan dan sistem sokongan pendidikan berterusan diberikan kepada pelajar OKU yang berjaya mendapat tempat di universiti awam dan universiti swasta. Walau bagaimanapun, universiti swasta digalakkan untuk melaksanakan garis panduan yang sama dalam memberikan ruang dan peluang kepada pelajar OKU mendapat hak pendidikan sama rata dengan pelajar lain,” katanya ketika berucap pada Majlis Pelancaran Garis Panduan Pelaksanaan Dasar Inklusif OKU di Institusi Pendidikan Tinggi, Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (UIA), pada 5 Disember lalu.

Menurutnya, setakat ini beberapa buah universiti awam dan universiti swasta mula menggubal dan melaksanakan dasar berkenaan antaranya UIAM, Universiti Malaya dan Universiti Sains Malaysia bagi universiti awam serta Universiti Nottingham bagi universiti swasta.

Dengan adanya Garis Panduan Dasar Inklusif OKU dan pelaksanaannya berdasarkan penanda aras antarabangsa, institusi pengajian tinggi (IPT) di negara ini akan lebih berupaya melahirkan individu OKU yang hebat dan terkenal di seluruh dunia seperti Stephen Hawking pada masa hadapan.

Garis Panduan yang diwujudkan adalah bertujuan untuk membantu setiap institusi pendidikan tinggi melaksanakan Dasar Inklusif OKU di institusi masing-masing secara komprehensif dan holistik.

Pendidikan merupakan sektor yang diberikan keutamaan yang tinggi dari segi peruntukan sejak negara mencapai kemerdekaan. Sebagai sebuah negara yang memberikan penekanan kepada kesejahteraan rakyatnya dan mengiktiraf hak pendidikan untuk OKU, Malaysia telah menerima dan mengguna pakai *Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education* pada tahun 1994. Di samping itu, Malaysia juga telah menandatangani *United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities (UNCRPD)* pada 8 April 2008 dan mengesahkannya pada 19 Julai 2010. Selain itu, Malaysia turut menggubal dan seterusnya memperkenalkan Akta Orang Kurang Upaya pada tahun 2008.

Oleh itu, KPM berharap dengan adanya Garis Panduan Dasar Inklusif OKU dan pelaksanaannya berdasarkan penanda aras antarabangsa, institusi pengajian tinggi (IPT) di negara ini akan lebih berupaya melahirkan individu OKU yang hebat dan terkenal di seluruh dunia seperti Stephen Hawking pada masa hadapan.

Untuk memastikan matlamat dasar pendidikan inklusif dapat dicapai sepenuhnya, antara langkah yang perlu dilaksanakan oleh semua IPT termasuklah Perancangan Strategik IPT yang menyediakan pelan tindakan jangka pendek dan jangka panjang yang komprehensif, praktikal dan boleh dilaksanakan. Selain itu, di bawah Perancangan Strategik IPT juga perlu menyediakan perancangan dan pelaksanaan transformasi minda, iaitu program kepada warga IPT supaya mereka lebih peka dan empati terhadap keperluan warga OKU; Melaksanakan Unit Perkhidmatan OKU; Mewujudkan unit

perkhidmatan dan sokongan khusus untuk OKU (Unit Perkhidmatan OKU) bagi menyelaraskan segala keperluan mahasiswa OKU dan kakitangan OKU akademik dan bukan akademik; Menentukan keperluan OKU diberikan perhatian sewajarnya; dan mengurangkan birokrasi pentadbiran, Unit Perkhidmatan OKU perlu diletakkan di bawah Pejabat Timbalan Naib Canselor atau yang setara dengannya dan bukan diletakkan di bawah Unit Kebajikan Hal Ehwal Pelajar.

Sebagai langkah segera, IPT disarankan menggunakan perjawatan dalam sedia ada bagi menubuhkan unit ini. Seterusnya untuk pelan jangka masa panjang, pihak IPT dikehendaki menyediakan kertas cadangan perjawatan baharu bagi unit tersebut supaya mendapat kelulusan JPA.

Antara fungsi utama Unit OKU termasuklah mengumpul dan memproses maklumat pelajar, kakitangan dan pelawat OKU; Menjadi tempat rujukan utama berkaitan isu pelajar OKU dalam sebarang perkara, terutamanya yang melibatkan aspek akademik dan kemudahan serta menyediakan sokongan yang bersesuaian mengikut keperluan individu; Menjadi tempat rujukan utama berkaitan isu kakitangan OKU, terutamanya yang melibatkan aspek kemudahan dan menyediakan sokongan yang bersesuaian mengikut keperluan individu; Tempat rujukan utama berkaitan isu pelawat OKU dalam sebarang perkara, terutamanya yang melibatkan aspek kemudahan dan menyediakan sokongan yang bersesuaian mengikut keperluan individu; Tempat rujukan yang menghubungkan pelajar dan kakitangan OKU yang memerlukan sokongan emosi dan psikologi kepada perkhidmatan yang bersesuaian; Pengantara dalam program pembangunan dan penyelidikan yang

Persekitaran fizikal merupakan faktor utama yang menjadi halangan bagi pelajar OKU. Hal ini dikatakan demikian kerana tanpa kemudahan yang lengkap dan mesra OKU, pergerakan dan aktiviti pelajar OKU akan terbatas. Kemudahan seperti laluan tanjakan, tandas OKU dan tempat letak kereta diperlukan bagi membantu pergerakan pelajar.

melibatkan pelajar dan kakitangan OKU; Melatih dan mengkoordinasi fungsi Pegawai Perhubungan OKU yang dilantik daripada setiap Pusat Tanggungjawab (PTJ); Merangka dan melaksanakan program pengupayaan, pembangunan, dan pemerkasaan pelajar dan kakitangan OKU; Memproses semua permohonan dan aduan daripada pelajar, kakitangan dan pelawat OKU; dan merangka serta melaksanakan program kesedaran OKU kepada pelajar, kakitangan (akademik dan bukan akademik) dan pihak penyedia perkhidmatan di universiti.

Persekitaran fizikal merupakan faktor utama yang menjadi halangan bagi pelajar OKU. Hal ini dikatakan demikian kerana tanpa kemudahan yang lengkap dan mesra OKU, pergerakan dan aktiviti pelajar OKU akan terbatas. Kemudahan seperti laluan tanjakan, tandas OKU dan tempat letak kereta diperlukan bagi membantu pergerakan pelajar.

Oleh itu, persekitaran fizikal merupakan elemen yang amat penting dalam memudahkan akses bagi golongan OKU khususnya di persekitaran bangunan IPT. Hal

ini dikatakan demikian kerana, kemudahan mesra OKU yang tidak lengkap akan merendahkan motivasi dan semangat golongan pelajar OKU ini untuk belajar, sekali gus akan menjejaskan prestasi pencapaian akademik mereka.

Kajian Egilson dan Troustadittir (2009) yang dijalankan di Iceland mendapati penyertaan pelajar kurang upaya di sekolah telah lama wujud, namun reka bentuk bagi kebanyakan bangunan sekolah masih lagi tertumpu kepada pelajar yang normal. Halangan fizikal yang sering wujud, seperti jarak, penggunaan pintu yang tidak sesuai, kemas lantai, laluan bertekstur dan tanjakan masih tidak lengkap. Masalah tersebut telah menyebabkan pergerakan dan penglibatan pelajar dalam aktiviti sekolah terbatas berikutan pergerakan yang tidak dijangka, halangan kelajuan dan jarak serta keterbatasan penglihatan. Oleh itu, persekitaran yang selesa dan infrastruktur mesra OKU akan membuatkan pelajar OKU lebih bermotivasi dan membantu pencapaian akademik pelajar.

Antara langkah yang perlu dilaksanakan bagi menyediakan

persekitaran fizikal yang mesra OKU termasuklah memastikan infrastruktur mematuhi Malaysian Standard MS1184:2014 (atau yang terkini); Meningkatkan kesedaran dan pengetahuan berkaitan reka bentuk sejagat; Mengadakan pemantauan daripada pihak berkuasa dalam pembinaan infrastruktur asas yang selari dengan piawai reka bentuk sejagat; Membangunkan perancangan pelan induk strategik pembangunan infrastruktur; Menyediakan rancangan naik taraf jangka pendek yang bersifat menyeluruh; Menyediakan prasarana pengangkutan awam yang mesra OKU; Menyediakan kemudahan sukan (termasuk peralatan) dan riadah yang mesra OKU; dan menyediakan kemudahan perpustakaan, teknologi maklumat dan komunikasi dan kemudahan lain yang mesra OKU.

Terdapat lima pihak berkepentingan di pusat pendidikan tinggi yang wajar menyumbang untuk menghasilkan persekitaran sosial yang kondusif dan mesra OKU, mereka termasuklah pengurusan atasan, kakitangan akademik, kakitangan pentadbiran, pelajar, penyedia perkhidmatan dalam IPT seperti pengusaha kantin, bank, pejabat pos dan sebagainya. Hal ini amat penting bagi memastikan persekitaran sosial yang kondusif dapat dihasilkan.

Tidak dinafikan bahawa majoriti pensyarah ialah golongan bukan OKU. Terdapat kemungkinan yang sebahagian daripada mereka kurang peka terhadap keperluan dan sensitiviti pengajaran dan pembelajaran yang bersesuaian dengan pelbagai kategori OKU.

Bagi menjamin golongan OKU dapat belajar dan bekerja dalam keadaan yang selesa, suatu mekanisme sistem sokongan bersepadu untuk pelajar dan kakitangan OKU mengikut keperluan individu perlu dilaksanakan, iaitu mengadakan latihan asas dan lanjutan kepada semua kakitangan akademik bagi menerapkan prinsip

reka bentuk sejagat bagi pembelajaran; Mengadakan kursus induksi reka bentuk sejagat bagi pembelajaran kepada semua kakitangan akademik yang baharu; Menyediakan video dan manual berkenaan keperluan khas pengajaran dan pembelajaran untuk rujukan kakitangan akademik; Melatih kakitangan akademik untuk memberikan penyesuaian munasabah dalam pelaksanaan ujian dan penilaian; Menyediakan kemudahan pengajaran dan pembelajaran serta penilaian mengikut keperluan individu pelajar OKU; Menyediakan kemudahan tempoh pengajian yang fleksibel dan tidak ditetapkan mengikut bilangan semester atau tahun pengajian mengikut keperluan pelajar OKU; dan menyediakan alat bantuan dan sokongan yang bersesuaian kepada semua kategori OKU.

OKU terdiri daripada pelbagai kategori seperti pendengaran, penglihatan, fizikal, dan sebagainya. Ketika situasi kecemasan, OKU merupakan golongan yang amat berisiko tinggi khususnya apabila berdepan dengan cabaran yang amat sukar untuk keluar daripada tempat kecemasan dengan selamat dan cepat.

Oleh itu, kemudahan yang ada perlulah bersesuaian dengan OKU dalam pelbagai kategori. Sebagai contoh, sistem penggera yang bersesuaian dengan OKU ketika situasi kecemasan, tempat berkumpul yang mudah diakses, serta kemudahan yang boleh mempercepatkan pergerakan untuk OKU.

Umum mengetahui bahawa persekitaran di universiti berbeza daripada situasi di sekolah atau di kawasan kediaman. Perkara ini menuntut kekuatan emosi dan mental khususnya golongan OKU. Bagi menentukan golongan OKU tidak terganggu oleh perubahan ini, setiap universiti hendaklah mengadakan akses mesra OKU kepada perkhidmatan kaunseling; Menyediakan kaunselor yang mahir

untuk mengendalikan pelanggan OKU termasuk memberikan khidmat nasihat dalam pembangunan kerjaya; Pembangunan Industri, peluang pekerjaan dan latihan praktikal; Menjalin perkongsian pintar bersama-sama sektor swasta untuk memberikan peluang pekerjaan kepada golongan OKU; dan menyediakan khidmat nasihat kepada majikan dari segi keperluan pelajar atau graduan OKU di tempat kerja.

Akses kepada pendidikan tinggi merupakan hak asasi semua warganegara Malaysia, termasuk pelajar OKU. Kegagalan menyediakan kemudahan dan infrastruktur asas untuk menghasilkan persekitaran pembelajaran yang kondusif bagi pelajar OKU merupakan suatu bentuk diskriminasi yang tidak seharusnya wujud di negara ini. Malaysia telah mengiktiraf hak pendidikan golongan OKU selaras dengan UNCRPD dan beberapa perjanjian antarabangsa yang diprakerui oleh kerajaan Malaysia.

Oleh itu, kejayaan pelaksanaan pendidikan inklusif bukan hanya bergantung pada kesedaran dan kefahaman terhadap keperluan pelajar OKU, tetapi juga memerlukan perasaan empati yang tinggi terutama dalam kalangan pentadbiran tertinggi IPT yang bertanggungjawab merangka pelan pembangunan pendidikan inklusif di IPT masing-masing. Pelan pembangunan tersebut perlu mengambil kira langkah penyelesaian daripada pelbagai halangan merangkumi halangan fizikal, komunikasi, halangan organisasi dan halangan sikap, yang merupakan halangan terbesar bagi pelajar OKU menikmati pendidikan inklusif.

Oleh itu, Malaysia perlu melaksanakan segala pelan tindakan berkaitan pendidikan inklusif. Garis panduan ini diyakini akan dapat membantu IPT merangka dan melaksanakan persekitaran dan komuniti kampus yang inklusif bagi OKU.